

Lagen om behandling av personuppgifter vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2014/15:87 Fortsatt giltighet av lagen om behandling av personuppgifter vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering och en motion som väckts med anledning av propositionen. I propositionen föreslår regeringen att lagen (2012:741) om behandling av personuppgifter vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, som gäller till utgången av 2015, ska fortsätta att gälla.

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag och avslår motionen. I betänkandet finns en reservation (V).

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden.....	5
Fortsatt giltighet av lagen om behandling av personuppgifter vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	5
Reservation	8
Fortsatt giltighet av lagen om behandling av personuppgifter vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (V).....	8
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	10
Propositionen	10
Följdmotionen	10
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	11

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Fortsatt giltighet av lagen om behandling av personuppgifter vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen (2012:741) om behandling av personuppgifter vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering. Därmed bifaller riksdagen proposition 2014/15:87 och avslår motion

2014/15:3046 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkandena 1 och 2.

Reservation (V)

Stockholm den 23 april 2015

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Raimo Pärssinen

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Raimo Pärssinen (S), Elisabeth Svantesson (M), Annelie Karlsson (S), Katarina Brännström (M), Ann-Christin Ahlberg (S), Sven-Olof Sällström (SD), Hanif Bali (M), Patrik Björck (S), Annika Qarlsso (C), Marco Venegas (MP), Paula Bieler (SD), Fredrik Malm (FP), Désirée Pethrus (KD), Helén Pettersson i Umeå (S), Magnus Manhammar (S), Jenny Petersson (M) och Christina Höj Larsen (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2014/15:87 Fortsatt giltighet av lagen om behandling av personuppgifter vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering.

Arbetsmarknadsdepartementet har utarbetat en promemoria med förslag om fortsatt giltighet av lagen, dnr A2014/2227/A. Promemorian har remissbehandlats och ligger till grund för förslagen i propositionen.

I propositionen föreslår regeringen att lagen (2012:741) om behandling av personuppgifter vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, som gäller till utgången av 2015, ska fortsätta gälla. Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Lagrådet har inte yttrat sig över lagförslaget. Enligt regeringen är förslaget författningstekniskt och även i övrigt av sådant slag att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

Med anledning av propositionen har en motion väckts. Förslagen i motion 2014/15:3046 av Ali Esbati m.fl. (V) finns i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Fortsatt giltighet av lagen om behandling av personuppgifter vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag och avslår motionsförslaget om att lagen även i fortsättningen ska vara tidsbegränsad.

Jämför reservation (V).

Bakgrund

IFAU:s instruktion

Enligt förordningen (2007:911) med instruktion för Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) har institutet till uppgift att främja, stödja och genom forskning genomföra uppföljning och utvärdering av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, studier av arbetsmarknadens funktionssätt, utvärdering av effekter av olika reformer och åtgärder inom utbildningsväsendet, utvärdering av effekterna på arbetsmarknaden av åtgärder inom utbildningsväsendet och utvärdering av socialförsäkringens effekter på arbetsmarknaden. IFAU ska enligt instruktionen särskilt fokusera på de samlade effekterna av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och de utbildningspolitiska reformerna samt på de särskilda uppdrag som regeringen fattar beslut om inom dessa områden. I uppföljnings- och utvärderingsarbetet ska effekterna för kvinnor och män särskilt belysas. IFAU ska också sprida information om resultaten av sina uppföljningar, utvärderingar och studier till andra myndigheter och intressenter.

Lagen om behandling av personuppgifter vid IFAU

Lagen (2012:741) om behandling av personuppgifter vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering trädde i kraft den 1 januari 2013 och gavs då en begränsad giltighetstid till utgången av år 2015 (prop. 2011/12:176, bet. 2012/13:AU4, rskr. 2012/13:36).

Lagen tillämpas i sådan verksamhet hos IFAU som avser att främja, stödja och genom forskning genomföra studier, uppföljningar och utvärderingar. Lagen innehåller bl.a. bestämmelser om berättigade ändamål för personuppgiftsbehandlingen, vilka personuppgifter som får behandlas och hur uppgifterna får behandlas.

När det gäller tidsbegränsningen anförde regeringen i förarbetena att systemet för officiell statistik var föremål för en översyn och att det därför kunde finnas skäl att ompröva behovet av en särskild registerlag för IFAU och utvärdera hur lagen fungerat i både forsknings- och integritetsskyddshänseende. Genom att lagen tidsbegränsades åtog sig regeringen att efter en viss tid utvärdera lagen och ta ställning till om den bör permanentas, ändras eller ersättas av någon annan reglering.

Propositionen

Den nuvarande lagen gäller till utgången av 2015, och regeringen föreslår att lagen därefter ska fortsätta att gälla utan tidsbegränsning. Regeringen anser att IFAU även i fortsättningen har behov av att behandla omfattande statistiska uppgifter i sin verksamhet och att en fortsatt särreglering av IFAU:s personuppgiftshantering är nödvändig för att institutet ska kunna genomföra sitt uppdrag och behandla personuppgifter på ett rättssäkert och förutsebart sätt.

Regeringen anför i propositionen att en utvärdering av lagen har gjorts på Arbetsmarknadsdepartementet. Som underlag i det arbetet har skriftliga synpunkter inhämtats från Statistiska Centralbyrån (SCB) och IFAU. När det gäller riskerna för den personliga integriteten framför regeringen att det i lagen finns begränsningar för personuppgiftsbehandlingen i form av ändamålsbestämmelser, begränsningar av vilka känsliga uppgifter som får behandlas och regler om hur uppgifterna får behandlas. Det underlag som IFAU och SCB inkommit med ger enligt regeringen inte anledning att nu överväga en annan utformning av lagstiftningen än den som gjordes inför lagens ikraftträdande.

Motionen

Vänsterpartiet yrkar i motion 2014/15:3046 av Ali Esbati m.fl. att propositionen avslås (yrkande 1) och att riksdagen beslutar att lagen ska fortsätta att gälla t.o.m. den 31 december 2017 (yrkande 2). Vänsterpartiet pekar på att såväl SCB som Datainspektionen har avstyrkt promemorians förslag om att lagen ska fortsätta gälla utan tidsbegränsning.

Utskottets ställningstagande

Arbetsmarknads- och utbildningspolitiken omfattar tillsammans med socialförsäkringssystemet stora offentliga utgifter. Kunskap om effekterna av olika reformer på dessa områden är därför ett centralt underlag för beslutsfattande och debatt inom arbetsmarknads- och utbildningspolitiken. IFAU fyller i detta sammanhang en mycket viktig funktion genom sin forskning och spridning av forskningsresultaten till myndigheter och andra intressenter. Utskottet delar mot den bakgrunden regeringens bedömning att IFAU i sitt uppdrag har ett behov av att behandla omfattande statistiska uppgifter, att det fortfarande finns behov av en särskild lag för den behandling av personuppgifter som utförs vid

IFAU och att det inte nu finns anledning att överväga att ge lagen en ny utformning.

Vänsterpartiet har, till skillnad från regeringen, föreslagit att lagen ska fortsätta att vara tidsbegränsad. Invändningarna handlar sammanfattningsvis om att det inte är önskvärt ur integritetssynpunkt att statliga myndigheter bygger upp parallella samlingar med uppgifter om medborgarna och att lagen bör fortsätta att vara tidsbegränsad i avvaktan på en utvärdering av alternativa lösningar och hantering av förslagen från den s.k. Registerforskningsutredningen (SOU 2014:45) om en ny lag om forskningsdatabaser.

Utskottet delar inte denna bedömning utan anser, i likhet med regeringen, att lagen bör fortsätta att gälla utan tidsbegränsning. När det gäller skyddet för den personliga integriteten bedömer utskottet att lagen innehåller klara regler, villkor och begränsningar för personuppgiftsbehandlingen som på ett väl avvägt sätt tillgodoser behovet av skydd för den personliga integriteten i förhållande till IFAU:s behov av att behandla personuppgifter på ett ändamålsenligt, rättssäkert och förutsebart sätt för att fullgöra sitt kärnuppdrag. Utskottet beaktar även vad regeringen anfört om de stora praktiska problem och den osäkerhet som en ny tidsbegränsning skulle medföra för IFAU och noterar dessutom att regeringen uppger att en utvärdering av lagen har gjorts. När det gäller Registerforskningsutredningens förslag, som för närvarande bereds inom Regeringskansliet, konstaterar utskottet att det är osäkert såväl om som när det förslaget kan komma att genomföras och framhåller att IFAU:s särskilda registerlag kan upphävas senare för det fall att lagen ska ersättas av annan reglering på det sätt som föreslagits av Registerforskningsutredningen.

Mot denna bakgrund tillstyrker utskottet propositionen och avstyrker motion 2014/15:3046 (V) yrkandena 1 och 2.

Reservation

Fortsatt giltighet av lagen om behandling av personuppgifter vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (V)

av Christina Höj Larsen (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen

- a) avslår regeringens förslag
- b) beslutar att lagen (2012:741) om behandling av personuppgifter vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, som gäller till utgången av 2015, ska fortsätta att gälla till och med den 31 december 2017. Därmed bifaller riksdagen motion 2014/15:3046 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkandena 1 och 2 samt avslår proposition 2014/15:87.

Ställningstagande

Jag anser att lagen ska ges en tidsbegränsad fortsatt giltighet i stället för att nu fortsätta gälla utan tidsbegränsning som regeringen föreslår.

För Vänsterpartiet är detta i första hand en fråga om att skydda den personliga integriteten hos medborgarna. Det är problematiskt att IFAU, med den föreslagna lagstiftningen, ges möjlighet att även fortsättningsvis bygga upp egna samlingar av personuppgifter som redan med lagstöd bevaras hos andra myndigheter. Det är inte önskvärt ur integritetssynpunkt att statliga myndigheter bygger upp parallella samlingar med uppgifter om medborgarna. Det finns ett bredare och mer principiellt problem med att integritetshänsyn allt oftare tycks utgöra sista prioritet och får stryka på foten vid alla typer av målkonflikter.

Vänsterpartiet konstaterar att såväl Statistiska centralbyrån (SCB) som Datainspektionen har avstyrkt promemorians förslag om att lagen ska fortsätta gälla utan tidsbegränsning.

SCB har två övergripande invändningar. För det första anser man att det inte har gjorts någon grundlig utvärdering av alternativa lösningar i promemorian. För det andra anser man att det är olämpligt att föregå Registerforskningsutredningen (SOU 2014:45) och de förslag om en särskild lag om forskningsdatabaser som presenteras där.

Datainspektionen anser att den s.k. IFAU-lagen åter bör ges en tidsbegränsad giltighet, som längst till utgången av 2017. Därefter bör en ny utvärdering göras, om det inte dessförinnan genomförs lagändringar som medför att behovet av den aktuella lagen inte kvarstår. Datainspektionen invänder mot att en

myndighet ges möjlighet att bygga upp egna samlingar av personuppgifter som redan med lagstöd bevaras hos andra myndigheter, t.ex. SCB. Datainspektionen framhåller att det inte är önskvärt ur integritetssynpunkt att statliga myndigheter bygger upp parallella samlingar med uppgifter om medborgarna.

Vänsterpartiet anser att såväl SCB:s som Datainspektionens invändningar är relevanta. Dels saknas en utvärdering av alternativa lösningar, dels bör man invänta hanteringen av de förslag som presenterades i SOU 2014:45.

Lagen (2012:741) om behandling av personuppgifter vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering bör mot denna bakgrund ges en fortsatt tidsbegränsad giltighet, som längst t.o.m. utgången av 2017. Det innebär att motion 2014/15:3046 (V) yrkandena 1 och 2 tillstyrks.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2014/15:87 Fortsatt giltighet av lagen om behandling av personuppgifter vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen (2012:741) om behandling av personuppgifter vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering.

Följdmotionen

2014/15:3046 av Ali Esbati m.fl. (V):

1. Riksdagen avslår propositionen.
2. Riksdagen beslutar att lagen (2012:741) om behandling av personuppgifter vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, som gäller till utgången av 2015, ska fortsätta att gälla till och med den 31 december 2017.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen (2012:741) om behandling av personuppgifter vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering

Härigenom föreskrivs att lagen (2012:741) om behandling av personuppgifter vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, som gäller till utgången av 2015, ska fortsätta att gälla.